



Sajtó és Tájékoztatás

Az Európai Unió Bírósága
113/14. sz. SAJTÓKÖZLEMÉNY
Luxembourg, 2014. szeptember 3.

A C-201/13. sz. ügyben hozott ítélet
Johan Deckmyn és a Vrijheidsfonds VZW kontra Helena Vandersteen és
társai

Ha egy paródia hátrányos megkülönböztetést sugalló üzenetet közvetít, a parodizált mű jogosultja kérheti, hogy a művét ne lehessen kapcsolatba hozni ezen üzenettel

A paródia lényeges és egyedi jellemzője egyrészt egy létező mű felidézése, amelytől érzékelhetően el kell térnie, másrészt a humor vagy gúny kifejezése

A szerzői jogi irányelv¹ értelmében a szerzőknek kizárólagos joguk van műveik többszörözésének és nyilvánossághoz közvetítésének engedélyezésére. A tagállamok ugyanakkor lehetővé tehetik azt, hogy valamely művet szerzője hozzájárulása nélkül karikatúra, paródia vagy utáncat céljára felhasználjanak.

J. Deckmyn, a Vlaams Belang (egy flamand politikai párt) tagja, Gent városa által az újév alkalmából szervezett ünnepségen 2011. évi naptárakat osztott szét. E naptárak címlapján egy olyan rajz szerepelt, amely hasonlított egy 1961-ben Willy Vandersteen által készített „Suzke en Wiske” képregényfüzet borítóján szereplő rajzhoz, amely franciául a „La tombe hindoue” (eredeti változatában „De Wilde Weldoener”, szó szerint: „A vad jótevő”) címet viseli. Az eredeti rajz a sorozat egy jellegzetes szereplőjét fehér tunikába öltözve, olyan személyek körében ábrázolja, akik próbálják összegyűjteni az általa körben szétszórta pénzürméket. A J. Deckmyn naptárait illusztráló rajzokon e szereplőt Gent város polgármesterével helyettesítették, míg a pénzürméket összegyűjtő személyek lefátyolozottak és színes bőrűek.

Mivel úgy ítélték meg, hogy e rajz és nyilvánossághoz közvetítése sérti szerzői jogait, W. Vandersteen több örököse, valamint a képregényfüzet e sorozatának egyéb jogosultjai keresetet nyújtottak be J. Deckmyn és a Vrijheidsfonds (a Vlaams Belang-ot finanszírozó szervezet) ellen. A belga bíróságok előtt J. Deckmyn és a Vrijheidsfonds arra hivatkoznak, hogy a szóban forgó rajz politikai karikatúra, következésképpen paródia, úgyhogy az ilyen jellegű művek tekintetében az irányelv által bevezetett kivétel alkalmazandó. Ezzel szemben W. Vandersteen örökösei és az egyéb jogosultak úgy ítélik meg, hogy egy paródiának eredetiségről kell tanúskodnia, ami álláspontjuk szerint nyilvánvalóan nem áll fenn a jelen ügyben. Azt is kifogásolják, hogy a szóban forgó rajz hátrányos megkülönböztetést sugalló üzenetet közvetít.

A fellebbezés kapcsán eljáró hof van beroep te Brussel (brüsszeli fellebbviteli bíróság) arra kéri a Bíróságot, hogy pontosítsa azon feltételeket, amelyeknek egy műnek meg kell felelnie ahhoz, hogy paródiának minősüljön.

Mai napon hozott ítéletében a Bíróság elsősorban emlékeztet arra, hogy a paródia fogalmának meghatározásánál az általános nyelvhasználatban elfogadott szokásos jelentését kell alapul venni, figyelembe véve azon szöveggörnyezetet, amelyben e kifejezést használják, és az irányelv célkitűzéseit. E tekintetben a Bíróság megjegyzi, hogy az általános nyelvhasználatban **a paródia lényeges jellemzője egyrészt egy létező mű felidézése, amelytől érzékelhetően el kell térnie, másrészt a humor vagy gúny kifejezése.**

Ezzel szemben **a paródiának nem kell eredeti, sajátos jellegről tanúskodnia, amely különbözik a parodizált eredeti műtől való érzékelhető eltérések bemutatásától.** Hasonlóan,

¹ Az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 167., 10. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 230. o.).

nem szükséges az, hogy az eredeti mű szerzőjétől eltérő személynek lehessen tulajdonítható, sem pedig az, hogy magára az eredeti műre irányuljon, vagy megjelölje a parodizált mű forrását.

Másodsorban a Bíróság hangsúlyozza azt, hogy az irányelv által bevezetett paródiára vonatkozó kivétel alkalmazásának tiszteletben kell tartania egyrészt az a szerzők és az egyéb jogosultak érdekei és jogai, másrészt az e kivételre hivatkozó személynek a véleménynyilvánítás szabadságához fűződő joga közötti megfelelő egyensúlyt. Ezzel összefüggésben a Bíróság megállapítja azt, hogy **ha a paródia hátrányos megkülönböztetést sugalló üzenetet közvetít** (például azáltal, hogy hétköznapi szereplőket lefátyolozott és színes bőrű személyekkel helyettesít), **a parodizált mű jogosultjainak főszabály szerint jogos érdeke fűződik ahhoz, hogy művüket ne lehessen ilyen üzenettel kapcsolatba hozni.**

A belga bíróság feladata az ügy összes körülményének figyelembe vételével annak értékelése, hogy a paródiára vonatkozó kivétel alkalmazása tiszteletben tartja-e az érintett személyek eltérő érdekei közötti megfelelő egyensúlyt.

EMLÉKEZTETŐ: Az előzetes döntéshozatali eljárás lehetővé teszi a tagállami bíróságok számára, hogy az előttük folyamatban lévő jogvita keretében az uniós jog értelmezésére vagy valamely uniós jogi aktus érvényességére vonatkozó kérdést terjesszenek a Bíróság elé. A Bíróság nem dönti el a tagállami bíróság előtti jogvitát. A nemzeti bíróság feladata, hogy az ügyet a Bíróság határozata alapján elbírálja. E határozat a tartalmilag hasonló kérdésben eljáró más nemzeti bíróságokat is köti.

A sajtó részére készített nem hivatalos kiadvány, amely nem köti a Bíróságot.

A kihirdetés napján az ítélet [teljes szövege](#) megtalálható a CURIA honlapon

Sajtófelelős: Lehóczki Balázs ☎ (+352) 4303 5499